

KARLSTADS KOMMUN**KOMMUNLEDNINGSKONTORET****Remissvar** 2024-11-20Marie Edwinson,
marie.edwinson@karlstad.se

Finansdepartementet

Ert diarienummer Fi 2024/01460

Insänt via e-post:

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:

fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se**Remissvar – Staten och kommunsektorn –
samverkan, självstyrelse, styrning (SOU
2024:43)**

Dnr KS/2024:429 Dpl 1.1.4.4

Sammanfattning

Karlstads kommuns inställning sammanfattas i följande punkter men utvecklas i valda delar vidare under ”Karlstads kommuns synpunkter”.

- Karlstads kommun delar inte utredningens uppfattning om att statlig styrning i större utsträckning ska avgöra hur samverkan sker mellan staten och kommunerna. Det riskerar att påverka den kommunala självstyrelsen på ett oproportionerligt sätt.
- Karlstads kommun vill framhålla vikten av att det finns en ömsesidighet när det gäller behoven av samordning mellan den nationella och lokala nivån.
- Karlstads kommun anser generellt sett att det är frågans karaktär och behoven i det enskilda fallet som ska vara styrande för val av samverkansform.
- Karlstads kommun delar inte utredningens bedömning att det är olämpligt att låta SKR företräda kommunerna och ingå överenskommelser med staten för kommunernas räkning.
- Karlstads kommun avstyrker förslaget om att stärka länsstyrelsernas roll och inrätta regionala kommunråd. Karlstads kommuns uppfattning är att den samverkan som behövs med länsstyrelsen kan ske på frivillig väg.

Karlstads kommun	Webbplats	E-post	Organisationsnr
Postadress	karlstad.se	karlstadskommun@karlstad.se	212000-1850
Karlstads kommun	Besöksadress	Telefon	Bankgiro
651 84 Karlstad	Kontaktcenter	054-540 00 00	405-2213
	Västra Torggatan 26		

- Karlstads kommun tillstyrker förslaget till lag om formaliserat samråd.
- Karlstads kommun ställer sig tveksam till att införa reglerna om handlingsoffentlighet i SKR:s verksamhet. Detta med beaktande av att SKR är kommunernas medlemsorganisation samtidigt som utredningen vill begränsa SKR:s åtaganden som företrädare för kommunsektorn.
- Karlstads kommun tillstyrker förslaget som handlar om att förtydliga kommunallagen när det gäller förutsättningarna för att delta i politiska möten på distans.

Karlstads kommuns synpunkter

Karlstads kommun är utsedd remissinstans för promemorian med möjlighet att komma med synpunkter och lämnar därför detta yttrande. Kommunens synpunkter lämnas kort per avsnitt i den ordning som följer i remissen.

Statens samverkan med kommunerna (avsnitt 11)

Karlstads kommun anser att det hade varit lämpligt att beakta behovet av en ömsesidig nytta av samverkan i större utsträckning än vad utredningen gör. Även om uppdraget är inriktat på statens samverkan med kommuner och regionen för att staten ser ett ökat behov av samverkan från lokal nivå så ser kommunen på motsvarande vis ett behov av samordning från staten. Kommunens uppfattning är att förslagen i utredningen är alltför ensidigt inriktade på statens behov.

Karlstads kommun delar inte utredningens bedömning att den största utmaningen ligger i att föra fram information mellan staten och kommunerna. Kommunen anser i likhet med SKR att det snarare finns en stor utmaning i behovet av mer samordning från statens sida. Den bör utgå från de olika sakområdena och inte kanaliseras genom länsstyrelserna.

Kommunen vill framhålla att formen för samverkan inom ett visst område eller i en viss fråga behöver kunna avgöras med beaktande av ändamålet med samverkan men också med hänsyn tagen till att lokala och regionala förutsättningar samt behov kan se olika ut. Påtvingad statlig styrning till begränsade samverkansformer innebär en inskränkning i den kommunala självstyrelsen som får anses gå utöver vad som är nödvändigt för det man vill uppnå.

Karlstads kommun delar inte heller utredningens uppfattning att man helt kan avfärda samverkan i privaträttslig form som till exempel i gemensamt ägda bolag.

Länsstyrelsens roll i samverkan (avsnitt 11.10)

Karlstads kommuns uppfattning är att samverkan ska vara frivillig så att man kan utgå från befintliga strukturer och hitta ändamålsenliga vägar. Den samverkan som behövs med länsstyrelsen kan ske på frivillig väg. Kommunerna i Värmland samverkar redan idag inom ramen för Värmlandsrådet och där deltar även landshövdingen.

Kommunen ser inte att det är rätt väg att gå att lyfta fram länsstyrelsen som en samlande ingång mot staten rent generellt. Det kan fungera inom vissa områden men från kommunens perspektiv ser vi snarare att det riskerar bli ett extra mellan led när dialog kan behöva föras direkt med en statlig fackmyndighet som till exempel Trafikverket i infrastrukturfrågor. Något behov av en tvingande struktur finns inte.

Karlstads kommun anser därför inte att det primärt är mer formaliserad samverkan som behövs mellan lokal och nationell nivå. En större utmaning är att länsstyrelserna över landet jobbar olika och gör olika tolkningar av samma frågor vilket gör att behovet av ökad samverkan snarare gäller horisontellt på regional nivå.

Mot bakgrund av vad som framförts ovan avstyrker Karlstads kommun förslaget om att stärka länsstyrelsens roll och inrätta regionala kommunråd inom länsstyrelsen för samverkan och informationsutbyte.

Statens samverkan med Sveriges Kommuner och Regioner (avsnitt 12)

Karlstads kommun anser att den samverkan som sker där SKR företräder kommunerna och träffar överenskommelser gentemot staten är en ordning som fungerar bra för att hantera finansieringsfrågor och gemensam inriktning inom vissa områden. Kommunen delar därför inte utredningens uppfattning om att dessa överenskommelser överhuvudtaget inte är lämpliga och ska begränsas.

Kommunen vill i sammanhanget betona att om staten väljer att i ökad utsträckning finansiera kommunsektorn med statsbidrag är det viktigt att utgå från generella statsbidrag eftersom de bedöms ge bättre nytta än riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag kräver mycket mer administrativa resurser vilket gör att nyttan inte blir lika stor. Sammantaget anser kommunen därför att det kan vara både lämpligt och ändamålsenligt att i stället låta samverkan genom SKR fortgå i vart fall inom vissa områden.

Regionalisering av Socialstyrelsen (12.3.1 och 12.3.2)

Karlstads kommun avstyrker utredningens förslag i sin helhet. Även om det i stor utsträckning rör regionerna så har kommunerna inom hälso- och sjukvårdsområdet en nära samverkan med regionerna och kommunen ser en risk i att den samverkan kan försvåras om regionerna ska samverka inom landets sex samverkansregioner. Det är grundläggande i den kommunala

självstyrelsen att beslut i välfärden fattas bäst så nära medborgarna som möjligt.

Den föreslagna regleringen innebär att det blir obligatoriskt för regionerna att organisera sig gemensamt i kommunalförbund eller gemensam nämnd. Detta utgör ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen samtidigt som det går emot den grundlagsfästa principen om organisationsfrihet. Kommunen anser att en sådan tvingande modell är direkt olämplig som samverkansform.

Kommunen vill i sammanhanget också framhålla det faktum att det redan nu pågår en regionalisering av skolverksstrukturen och att det kan vara lämpligt att följa effekterna av den förändringen innan man går vidare inom detta område.

Behov av insyn i Sveriges Kommuner och Regioner (avsnitt 12.4.1)

Karlstads kommun ställer sig tveksam till att öka insynen i SKR:s verksamheter och tillämpa reglerna om handlingsoffentlighet i organisationen. Bakgrunden till det är att SKR är kommunernas medlemsorganisation som av naturliga skäl därför inte kan vara helt transparent och öppen i alla delar.

Kommunen ifrågasätter också behovet utifrån utredningens inställning att den nuvarande ordningen där SKR förhandlar för kommunernas räkning och ingår överenskommelser med staten inte är en lämplig ordning. Karlstads kommun uppfattar det som något motstridigt att påtala ett behov av ökad insyn samtidigt som man framhåller att förbundets möjligheter att företräda kommunerna gentemot staten ska begränsas.

Överläggningar mellan regeringen och kommunsektorn (avsnitt 13)

Karlstads kommun tillstyrker förslaget om en lag för formaliserat samråd mellan staten och kommunerna. Kommunen vill dock framhålla att det är viktigt att kommunerna själva får bestämma vilken organisation som företräder oss.

Deltagande på distans (avsnitt 15)

Karlstads kommun ser positivt på att kommunallagen förtydligas så det inte råder några oklarheter kring förutsättningarna för digitala politiska möten i kommunerna. Kommunen delar uppfattningen att fullmäktiges presidium ska finnas på en fysisk plats dit allmänheten kan komma och att de därför inte uteslutande kan delta på distans. Karlstads kommun vill dock framhålla att det för presidiets del är så att även om de är samlade på en fysisk plats så måste de för att kunna leda alla som är på distans också själva delta i det ”digitala distansmötet”.

Karlstads kommun tillstyrker förslaget i sin helhet och ser positivt på att fullmäktige får besluta i vilken utsträckning samtliga ledamöter i en nämnd får eller ska kunna delta på distans.

Detta remissvar har skrivits under med digital signering.

Linda Larsson
kommunstyrelsens ordförande

Ulrika K Jansson
kommundirektör